

КОРМОВІ РОСЛИНИ У СКЛАДІ ЖГП У РІЗНИХ ТИПАХ МИСЛИВСЬКИХ УГІДЬ ТОВ «САФАРІ ХХІ»

Чміль Є. Є. гр. 205-23МВ-01, **Карбазін М.О.** гр. 205-23М-03

Гонтаренко Д.В. гр. 205-23М-03

Керівник: к.с.-г.н., доцент **Горошко В.В.**
Державний біотехнологічний університет

Законом «Про мисливське господарство та полювання» передбачено здійснення власником мисливських угідь ряду заходів з біотехнії. При цьому одним з основних заходів який направлений на підтримку популяції, управління поведінкою та регулювання чисельності мисливської фауни є підгодівля тварин. Підгодівлю диких тварин як правило проводять у зимовий та ранньовесняний період.

Встановлено, що під час підгодівлі тварин у дослідному підприємстві ТОВ «Сафарі ХХІ» значна частина кормів (зернових, сіна, силосу тощо) тваринами не поїдалася, а втоптувалася у землю. Дослідженнями передбачалося визначити видове різноманіття та запас кормових рослин у складі живого ґрунтового покриву (ЖГП) у різних типах мисливських угідь ТОВ «Сафарі ХХІ» впродовж року. За результатами досліджень ЖГП встановити легкодоступність кормових рослин, оптимальні строки підгодівлі, а також пошук шляхів зменшення непродуктивного використання кормів, що викладаються на кормові площадки.

Встановлено, що підгодівлю тварин необхідно проводити майже круглий рік. Насамперед круглорічну підгодівлю необхідно впроваджувати у мисливських господарствах які знаходяться поряд з великими агрогосподарствам для зменшення розміру потрави сільськогосподарських культур, а також залишення тварин у межах мисливських угідь. Навіть у разі незначної підгодівлі тварин у літній та осінній періоди, нами було зафіксовано підходи косулі європейської та оленя благородного на підгодівельні майданчики. Під час початку сезону полювання (кінець жовтня – початок листопада) кількість підходів тварин на підгодівельні майданчики збільшилося (з 15 до 53 виходів на тиждень). Також необхідно відзначити, що зменшення випадків виходу тварин на сільськогосподарські угіддя значно зменшує кількість випадків незаконного добування тварин, особливу під час або після збирання врожаю.

За результатами обстеження 40 тимчасових пробних площ нами було встановлено видовий склад та сезонну мінливість ЖГП який представлений у дубових лісостанах різного віку. Живий ґрунтовий покрив у дібровах ТОВ «Сафарі ХХІ» переважно формується з осоки волосистої, проліски сибірської, копитняку європейського, осоки лісової, зірочника ланцетолистого, тюльпана лісового, рясту Галлера та Маршала, яглиці

звичайної, анемони жовтецевої, медунки темної, фіалки дивної, чини весняної, кінського часника, маренки запашної, купени багатоквіткової тощо. Зазначимо, що видовий склад рослин та їх вага на пробних площах на протязі року змінювалися. У зимовий період, під сніговим покривом, збереглися стебла осоки волосистої, копитняку європейського, осоки лісової, зірочника ланцетолистого, маренки запашної, будри плющевидної, а також були присутні кореневі бульби проліски сибірської. Осоки, зірочник ланцетолистий та будра плющевидна характеризуються високою ступенем поїдання оленем благородним та косулею європейською. Бульби проліски сибірської поїдаються кабаном. Вага наземної та підземної частини осоки волосистої залежно від пробної площі коливалася у межах 25-150 грм (87,5 грм. середня розрахована маса), осоки лісової 5-15 грм (10 грм.), зірочника ланцетолистого 5-30 грм. (17,5 грм.), будри плющевидної 3-17 грм. (10 грм.), бульб проліски сибірської 30-150 грм (90 грм.), копитняк європейський – 10-40 грм. (25 грм.), маренки запашної 10-35 грм. (22,5 грм.). Встановлено, що при глибині снігового покриву до 15 см косуля європейська здатна копитити сніг для знаходження кормових рослин. У свою чергу олень благородний у пошуках зелених рослин здатний копитити сніговий покрив до глибини 20-25 см. Відзначимо, що густі зарослі осоки волосистої повністю не вкриваються сніговим шаром потужністю до 10 см. У зимовий період запас кормових рослин на 1 га, за умови їх однорідного розміщення відповідно до пробної площі, у дібровах (D₂кЛД) становить: осоки волосистої 875 кг., осоки лісової – 100 кг, зірочника ланцетолистого – 175 кг, будри плющевидної 100 кг, проліски сибірської 900 кг, копитняк європейський – 250 кг., маренки запашної – 225 кг. Відомо, що зелені корми за поживною якістю кращі ніж грубі корми (сіно). У своїх розрахунках ми прирівнювали поживну цінність зелених рослин до сіна з лугових трав. Добову норма сіна на одну голову оленя приймають 2 кг, косулі – 1 кг. Період підгодівлі приймали з початку листопада по кінець березня. За умови поїдання лише 25 % покриття ЖГП 1,0 га лісових угідь дібровного типу спроможній забезпечити кормами 2 оленя благородного або 4 косулі європейських. На підгодівельних майданчиках нами було встановлено кількість непродуктивно використаних кормів тваринами, а саме втоптаних у землю або ті які з певних причин не були поїдені тваринами. Втрата зернових складала близько 30 % їх початкової маси, сіна близько 50 %, силоса – 50 %.

Висновок. Зважаючи на фактичну чисельність оленя благородного (13 голів), косулі європейської (130 голів) та загальну площі мисливських угідь у дібровах ТОВ «Сафарі ХХІ» (8 тис. га) за умови формування снігового покриву до 15 см внесення сіна на кормові площадки можна не проводити. Для зменшення непродуктивної втрати кормів, а саме зернових, силосу бажано їх вносити маленькими порціями виходячи з кількості тварин які виходять на підгодівельний майданчик.